

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (голям състав)

3 март 2009 година *

По дело C-205/06

с предмет иск за установяване на неизпълнение на задължения, предявен на основание член 226 ЕО на 5 май 2006 г.,

Комисия на Европейските общности, за която се явяват г-н Н. Støvlbæk и г-н В. Martenczuk, както и г-жа С. Tufvesson, в качеството на представители, със съдебен адрес в Люксембург,

ищец,

срещу

Република Австрия, за която се явяват г-жа С. Pesendorfer и г-н G. Thallinger, в качеството на представители,

ответник,

* Език на производството: немски.

подпомагана от:

Федерална република Германия, за която се явяват г-н М. Lumma и г-н С. Blaschke, в качеството на представители,

Република Литва, за която се явява г-н D. Kriaučiūnas, в качеството на представител,

Република Унгария, за която се явяват г-жа J. Fazekas и г-жа K. Szíjjártó, както и г-н М. Fehér, в качеството на представители,

Република Финландия, за която се явяват г-жа А. Guimaraes-Purokoski и г-н J. Heliskoski, в качеството на представители,

встъпили страни,

СЪДЪТ (голям състав),

състоящ се от: г-н V. Skouris, председател, г-н P. Jann, г-н С. W. A. Timmermans, г-н А. Rosas, г-н К. Lenaerts, г-н М. Plešič, г-н А. Ó Caoimh и г-н J.-C. Bonichot (докладчик), председатели на състави, г-н G. Arestis, г-н А. Borg Barthet, г-н J. Malenovsky, г-н U. Lohmus и г-н E. Levits, съдии,

генерален адвокат: г-н М. Poiares Maduro,
секретар: г-н В. Fülöp, администратор,

предвид изложеното в писмената фаза на производството и в съдебното заседание от 6 май 2008 г.,

след като изслуша заключението на генералния адвокат, представено в съдебното заседание от 10 юли 2008 г.,

постанови настоящото

Решение

- ¹ С исковата си молба Комисията на Европейските общности иска от Съда да установи, че като не е предприела подходящите мерки, за да премахне несъответствията във връзка с разпоредбите в областта на капиталовите трансфери, съдържащи се в споразуменията за инвестиции, сключени с Република Корея, Република Кабо Верде, Китайската народна република, Малайзия, Руската федерация и Република Турция, Република Австрия не е изпълнила задълженията си по член 307, втора алинея ЕО.

Правна уредба

- ² Преди присъединяването ѝ към Европейския съюз Република Австрия сключва двустранни споразумения за инвестиции с Китайската народна република (споразумение, влязло в сила на 11 октомври 1986 г. (BGBl. 537/1986), с Малайзия (споразумение, влязло в сила на 1 януари 1987 г. (BGBl. 601/1986), с Руската федерация (споразумение, влязло в сила на 1 септември 1991 г. (BGBl. 387/1991), което първоначално е сключено с бившия Съюз на съветските социалистически

републики и става приложимо между Република Австрия и Руската федерация по силата на размяна на ноти (BGBl. 257/1994), с Република Корея (споразумение, влязло в сила на 1 ноември 1991 г. (BGBl. 523/1991), с Република Турция (споразумение, влязло в сила на 1 януари 1992 г. (BGBl. 612/1991) и с Република Кабо Верде (споразумение, влязло в сила на 1 април 1993 г. (BGBl. 83/1993).

- 3 Тези споразумения съдържат клауза, съгласно която всяка страна гарантира на инвеститорите на другата страна осъществяването без неоснователна забава на свободния трансфер в свободно конвертируема валута на плащанията във връзка с инвестиции.

Досъдебна процедура

- 4 Като смята, че тези двустранни споразумения могат да възпрепятстват прилагането на ограниченията върху движението на капитали и върху плащанията, които Съветът на Европейския съюз може да приеме по силата на член 57, параграф 2 ЕО, член 59 ЕО и член 60, параграф 1 ЕО, на 12 май 2004 г. Комисията изпраща официално уведомително писмо на Република Австрия.
- 5 С писмо от 14 юли 2004 г. тази държава членка изпраща на Комисията становището си по посоченото официално уведомително писмо. Тя твърди, че спорните клаузи от разглежданите споразумения за инвестиции, от една страна, не оказвали отрицателно въздействие върху предвидените в Договора за ЕО мерки за ограничаване на движението на капитали и на плащания и от друга страна, не предопределяли вота на посочената държава членка във връзка с ограничителни мерки и следователно не накърнявали правомощията на Съвета, в случай че той реши да приеме подобни мерки.

- 6 Като смята, че изтъкнатите от Република Австрия доводи не са достатъчни и че в нарушение с предписанията на член 307, втора алинея ЕО тази държава членка не е предприела подходящите мерки, за да премахне несъответствията във връзка с разпоредбите в областта на капиталовите трансфери, съдържащи се в различните разглеждани споразумения за инвестиции, на 21 март 2005 г. Комисията изпраща до нея мотивирано становище.
- 7 С писмо от 19 май 2005 г. Република Австрия изпраща на Комисията становището си в отговор на посоченото мотивирано становище. Тя поддържа доводите, изложени в становището ѝ по официалното уведомително писмо, и освен това изтъква, че съществува възможност — в случай че Европейската общност желае да предприеме мерки — да се постигне съгласие за разрешаване на въпроса съгласно съдържащия се в спорните споразумения механизъм за уреждане на спорове. Тя твърди също така, че в рамките на извършваното преразглеждане на австрийския модел за двустранно споразумение за инвестиции се предвижда да се приеме клауза от вида „международни регионални икономически организации“ (МРИО), която отчита евентуалните ограничения на свободното движение на капитали, които биха могли да се примат от Съюза или Общността, и на която в бъдеще щели да се основават всички преговори за сключване на международни споразумения.
- 8 Като смята, че тези доводи не могат да оборят изложените в мотивираното становище твърдения за нарушения, Комисията решава да предяви настоящия иск.

По иска

По молбата за възобновяване на устната фаза на производството

- 9 С писмо от 30 юли 2008 г. Република Австрия моли Съда да разпореди възобновяване на устната фаза на производството в приложение на член 61 от Процедурния правилник, на основание че Комисията незаконосъобразно

представя ново твърдение за нарушение в хода на устната фаза на производството и че вследствие на това заключението на генералния адвокат се основава на факти и доводи, които не са били надлежно разисквани от страните.

- 10 Всъщност Комисията изтъкнала за първи път и съвсем накратко, че оставянето в сила на разглежданите двустранни споразумения за инвестиции е несъвместимо с член 10 ЕО.
- 11 В точки 33—43 и 71 от заключението си обаче генералният адвокат предлагал на Съда да основе твърдяното неизпълнение на задължения на член 10 ЕО, както и на член 57, параграф 2 ЕО, член 59 ЕО и член 60, параграф 1 ЕО.
- 12 Освен това, както подчертавали редица държави членки, Комисията представила с голямо закъснение и по неясен начин доводи, които претърпели развитие.
- 13 В това отношение следва да се припомни, от една страна, че Съдът може — служебно или по предложение на генералния адвокат, както и по искане на страните — да разпорежи възобновяване на устната фаза на производството съгласно член 61 от своя процедурен правилник, ако счита, че делото не е достатъчно изяснено или трябва да се реши въз основа на довод, който страните не са разисквали (вж. Решение от 14 декември 2004 г. по дело *Swedish Match*, C-210/03, Recueil, стр. I-11893, точка 25 и Решение от 14 септември 2006 г. по дело *Stichting Zuid-Hollandse Milieufederatie*, C-138/05, Recueil, стр. I-8339, точка 23; Определение от 4 февруари 2000 г. по дело *Emesa Sugar*, C-17/98, Recueil, стр. I-665, точка 18).
- 14 От друга страна, съгласно член 222, втора алинея ЕО генералният адвокат има ролята да представя публично, при пълна безпристрастност и независимост, мотивирани заключения по делата, за които съгласно Статута на Съда се изисква неговото произнасяне. Като се има предвид, че Съдът не е обвързан нито от

заключението на генералния адвокат, нито от мотивите, въз основа на които той прави това заключение, не е необходимо да се възобновява устната фаза на производството съгласно член 61 от Процедурния правилник всеки път когато генералният адвокат повдигне правен въпрос, по който страните не са разменили становища.

- 15 В конкретния случай, след като Съдът смята, че делото е достатъчно изяснено, за да може да се произнесе по него, и че не трябва да се реши въз основа на довод, който страните не са разисквали, по-конкретно в хода на съдебното заседание, не следва да се уважава молбата за възобновяване на устната фаза.

По несъвместимостта на споразуменията за инвестиции с Договора

Доводи на страните

- 16 Комисията смята, че липсата в разглежданите споразумения на клауза, която да предвижда изрично, че Република Австрия си запазва възможността да приложи мерки, които, ако е необходимо, биха могли да бъдат приети от Съвета въз основа на членове 57 ЕО, 59 ЕО и 60 ЕО, може да затрудни в по-голяма степен или напълно да възпрепятства изпълнението от тази държава членка на общностните ѝ задължения и че след като тази държава членка не е предприела подходящите мерки, за да отстрани такава несъвместимост, тя не е изпълнила задълженията си по член 307, втора алинея ЕО.
- 17 Комисията твърди, че ако Съветът приеме ограничения върху движението на капитали и върху плащанията, необходимият срок за денонсиране на разглежданите споразумения или за повторни преговори по тях щял до доведе до задължение съгласно международното право Република Австрия да продължи да прилага в този интервал от време въпросните споразумения, включително съдържащите се в тях клаузи за трансфер, като това впрочем било в съответствие

с предвиденото в член 307, първа алинея ЕО. В резултат от това приетите от Съвета мерки нямало да се прилагат еднакво в Общността.

- 18 Република Австрия смята, че при липса на приети от Съвета ограничения върху движението на капитали и върху плащанията тя може свободно да урежда движението на капитали с трети страни въз основа на член 56 ЕО. Тя поддържа, че доколкото Съветът не е приел никакво ограничение, не се поставя въпросът за съвместимостта на разглежданите споразумения с разпоредба от Договора, която не е била приложена.
- 19 Федерална република Германия, Република Литва, Република Унгария и Република Финландия подкрепят изложените от Република Австрия доводи и смятат, че разглежданите споразумения за инвестиции не са несъвместими със съществуващите общностни мерки в областта на свободното движение на капитали, тъй като последните мерки не оказват въздействие върху тях. Според тези държави членки изтъкнатото от Комисията неизпълнение на задължения е от чисто хипотетично естество.
- 20 Посочените държави членки твърдят, че с предвиденото в член 226 ЕО производство за установяване на неизпълнение на задължения се цели да се преустановят действителните неизпълнения на задължения от страна на държавите членки, а не да се упражнява контрол върху положения, в които твърдяното неизпълнение на задължения има хипотетичен характер.
- 21 Федерална република Германия и Република Унгария подчертават, че бъдеща и евентуална несъвместимост между сключено с трета страна споразумение и вторичното общностно право не попада в приложното поле на член 307 ЕО и може евентуално да бъде установена само ако Съветът действително упражни правомощието си в областта, до която се отнася този член.

- 22 Република Финландия уточнява, че Комисията не доказва наличието на твърдяното неизпълнение на задължения и съгласно съдебната практика не може да се основава на презумпции.
- 23 Република Литва добавя, че с член 307, втора алинея ЕО се цели не да се гарантира формалното съответствие на разпоредбите на сключените от държавите членки международни споразумения с общностното право, а да се следи разпоредбите от общностното право да се прилагат ефикасно, по-конкретно когато преди датата на присъединяването си държавите членки са сключили с трети държави международни споразумения, които се отнасят до същите области.

Съображения на Съда

- 24 Различните разглеждани споразумения за инвестиции, сключени от Република Австрия, съдържат еквивалентни клаузи, които гарантират свободата на трансфера в свободно конвертируема валута и без неоснователна забава на сумите във връзка с инвестиции.
- 25 Така по-конкретно се гарантират свободният трансфер на средства с оглед на осъществяването на инвестиция, на управлението и на увеличаването на последната, свободата да се прехвърлят обратно печалбите, които биха произтекли от тази инвестиция, както и свободният трансфер на необходимите средства за изплащане на заеми и на средствата, произтичащи от изплащането или прехвърлянето на посочената инвестиция.
- 26 В това отношение тези споразумения съответстват на текста на член 56, параграф 1 ЕО, съгласно който „[...] всички ограничения върху движението на капитали между държавите членки и между държавите членки и трети страни се забраняват“, и на текста на член 56, параграф 2 ЕО, съгласно който „[...] всички

ограничения върху плащанията между държавите членки и между държавите членки и трети страни се забраняват“, както и на преследваната с този член цел.

- 27 Вярно е, че с посочените в настоящата искова молба на Комисията разпоредби от Договора на Съвета се предоставя правомощието при определени обстоятелства да ограничава движението на капитали и плащания между държавите членки и трети страни, включително и движението, посочено в разглежданите клаузи за трансфер.
- 28 За да се осигури защитата на общия интерес на Общността и за да се позволи на последната, ако е необходимо, да изпълни международните си задължения и тези на държавите членки, с въпросните разпоредби, които се съдържат в член 57, параграф 2 ЕО, член 59 ЕО и член 60, параграф 1 ЕО, се въвеждат изключения от принципа на свободно движение на капитали и на плащания между държавите членки, както и между последните и трети страни.
- 29 Член 57, параграф 2 ЕО допуска Съветът с квалифицирано мнозинство по предложение на Комисията да приема определени ограничителни мерки за движението на капитали, по-конкретно що се отнася до преките инвестиции за и от трети страни. Когато тези мерки се явяват „стъпка назад“ за общностното право по отношение на либерализацията на движението на капитали от и към трети страни, е необходимо единодушие.
- 30 Член 59 ЕО позволява на Съвета, по предложение на Комисията и след консултации с Европейската централна банка, да вземе предпазни мерки, когато движението на капитали към и от трети страни „причинява или заплашва да причини сериозни затруднения за функционирането на икономическия и паричния съюз“, при условие че тези мерки са строго необходими и са взети за срок, „не по-дълъг от шест месеца“.

- 31 В член 60, параграф 1 ЕО се предвижда, че Съветът може по предложение на Комисията да вземе „необходимите спешни мерки“ по движението на капитали и плащания, за да приложи обща позиция или съвместно действие в областта на общата външна политика и политиката на сигурност. Подобно действие може да се окаже необходимо, например за да се изпълни резолюция на Съвета за сигурност на Организацията на обединените нации.
- 32 Безспорно е, че разглежданите споразумения не съдържат разпоредба, с която се запазват тези възможности за ограничаване от страна на Общността на движението на средства във връзка с инвестиции. Ето защо следва да се провери дали Република Австрия е била длъжна поради тази причина да предприеме необходимите мерки, посочени в член 307, втора алинея ЕО.
- 33 Съгласно член 307, първа алинея ЕО правата и задълженията, произтичащи от споразумение, сключено между държава членка и трета държава преди датата на присъединяване на първата, не се засягат от разпоредбите на Договора. Тази разпоредба има за цел да уточни в съответствие с принципите на международното право, че прилагането на Договора не засяга ангажмента на заинтересованата държава членка да спазва правата на трети държави, произтичащи от предходно споразумение, и да спазва задълженията си (вж. Решение от 14 октомври 1980 г. по дело *Burgoa*, 812/79, *Recueil*, стр. 2787, точка 8, Решение от 4 юли 2000 г. по дело *Комисия/Португалия*, C-84/98, *Recueil*, стр. I-5215, точка 53, както и Решение от 18 ноември 2003 г. по дело *Budějovický Budvar*, C-216/01, *Recueil*, стр. I-13617, точки 144 и 145).
- 34 В член 307, втора алинея ЕО се предвижда задължение за държавите членки да предприемат всички необходими мерки, за да премахнат установените несъответствия между сключените преди присъединяването им споразумения и общностното право. Съгласно тази разпоредба, когато е необходимо, държавите членки взаимно се подпомагат за постигането на тази цел, а когато това е възможно — приемат общ подход.
- 35 С разпоредбите на член 57, параграф 2 ЕО, член 59 ЕО и член 60, параграф 1 ЕО на Съвета се предоставя правомощие в някои точно определени хипотези да

ограничава движението на капитали и плащанията между държавите членки и трети държави.

- 36 За да се гарантира полезното действие на посочените разпоредби, е необходимо мерките за ограничаване на свободното движение на капитали, ако бъдат приети от Съвета, да бъдат незабавно приложени за държавите, за които се отнасят, като сред тях могат да бъдат и някои от държавите, сключили едно от разглежданите споразумения с Република Австрия.
- 37 Вследствие на това при упражняване на правомощията на Съвета, изразяващи се в едностранното приемане на ограничителни мерки по отношение на трети държави в област, която е идентична или свързана с уредената в предходно споразумение, сключено между държава членка и трета държава, се установява несъвместимост с посоченото споразумение, когато, от една страна, то не предвижда разпоредба, позволяваща на съответната държава членка да упражнява правата си и да изпълнява задълженията си в качеството на член на Общността, и от друга страна, когато това не е възможно и посредством механизъм на международното право.
- 38 Противно на твърдението на Република Австрия обаче изтъкнатите от последната мерки, които според нея биха могли да позволят изпълнението на общностните ѝ задължения, не гарантират това.
- 39 На първо място, присъщите на всички международни преговори срокове, които биха били необходими, за да се обсъдят повторно разглежданите споразумения, по естеството си са несъвместими с полезното действие на тези мерки.
- 40 На второ място, последиците от възможността да се използват други, произтичащи от международното право средства като спирането на действието на споразумението, дори денонсирането на разглежданите споразумения или на някои от техните клаузи, са прекалено несигурни, за да се гарантира, че приетите от Съвета мерки биха могли да бъдат надлежно приложени.

- 41 От друга страна, както Република Австрия уточнява в хода на съдебното заседание, тя предвижда да въведе клауза — в споразуменията за инвестиции, по които се водят преговори, или при подновяването на действащите споразумения, — с която биха се запазили някои правомощия на регионалните организации и която следователно би позволила прилагането на мерките за ограничаване на движението на капитали и плащания, които биха били приети от Съвета.
- 42 Дори да се допусне, както признава Комисията в хода на съдебното заседание, че подобна клауза би трябвало по принцип да може да отстрани установената несъвместимост, безспорно е, че в посочените от Комисията случаи и в предвидения от нея срок в мотивираното становище Република Австрия не е предприела никакво действие по отношение на съответните трети държави, за да отстрани опасността от конфликт с мерките, които Съветът може да приеме съгласно член 57, параграф 2 ЕО, член 59 ЕО и член 60, параграф 1 ЕО, като този конфликт може да се породи при прилагането на сключените с трети държави споразумения за инвестиции.
- 43 Следва да се посочи още, както е видно от решението, постановено същия ден по дело Комисия/Швеция (C-249/06, Сборник, стр. I-1335), че несъответствията с Договора, до които водят споразуменията за инвестиции с трети държави и които възпрепятстват прилагането на ограниченията върху движението на капитали и на плащания, които Съветът може да приеме съгласно член 57, параграф 2 ЕО, член 59 ЕО и член 60, параграф 1 ЕО, не се ограничават само до държавата членка ответник в настоящото производство.
- 44 Ето защо следва да се отбележи, че съгласно член 307, втора алинея ЕО, когато е необходимо, държавите членки взаимно се подпомагат, за да премахнат установените несъответствия и когато това е възможно — да приемат общ подход. В рамките на отговорността на Комисията по член 211 ЕО да следи за прилагането на разпоредбите на Договора, тя е длъжна да действа по своя инициатива, за да улесни взаимното подпомагане между съответните държави членки, както и приемането на общ подход от тях.

45 С оглед на изложените по-горе съображения следва да се заключи, че като не е предприела подходящите мерки, за да премахне несъответствията във връзка с разпоредбите в областта на капиталовите трансфери, съдържащи се в споразуменията за инвестиции, сключени с Република Корея, Република Кабо Верде, Китайската народна република, Малайзия, Руската федерация и Република Турция, Република Австрия не е изпълнила задълженията си по член 307, втора алинея ЕО.

По съдебните разноски

46 Съгласно член 69, параграф 2 от Процедурния правилник загубилата делото страна се осъжда да заплати съдебните разноски, ако е направено такова искане. След като Комисията е направила искане за осъждането на Република Австрия и последната е загубила делото, тя трябва да бъде осъдена да заплати разноските. Съгласно параграф 4, първа алинея от същия член Федерална република Германия, Република Литва, Република Унгария и Република Финландия, които са встъпили в производството, понасят направените от тях съдебни разноски.

По изложените съображения Съдът (голям състав) реши:

- 1) Като не е предприела подходящите мерки, за да премахне несъответствията във връзка с разпоредбите в областта на капиталовите трансфери, съдържащи се в споразуменията за инвестиции, сключени с Република Корея, Република Кабо Верде, Китайската народна република, Малайзия, Руската федерация и Република Турция, Република Австрия не е изпълнила задълженията си по член 307, втора алинея ЕО.

- 2) **Осъжда Република Австрия да заплати съдебните разноси.**
- 3) **Федерална република Германия, Република Литва, Република Унгария и Република Финландия понасят направените от тях съдебни разноси.**

Подписи